

venci nimamo ne ene slovenske kmetijske šole, dočim imajo štajerski Nemci štiri gospodarske šole. Niti dežela niti država nam noče dati takih šol. A ker našega kmeta ne smemo pustiti propasti, za to mu moramo z drugimi sredstvi pomagati, da mu vsaj kolikor toliko pomoremo naprej v stanovskem izobraževanju. O teh sredstvih se bomo posvetovali v Mariboru.

Gotovo imajo že oni mariborski rodoljubi, ki hočejo celo stvar spraviti v tir, natančno načrtano načrt, kako hočejo po naših izobraževalnih društvih dovajati našemu kmetu večjo stanovsko izobrazbo. Mi bi nasvetovali danes samo to, da se naj odločijo za pozimske poučne tečaje, v katerih bi se načrtoma predaval pouk vsaj o knjigovodstvu in splošnih načelih narodnega gospodarstva. Ako bo nam dopuščal čas, pridemo kmalu še tudi z drugimi nasveti.

Mi z dežele vam kličemo: Le krepko naprej v nameravanem podjetju. Čem krepkejša se vrže kamen v vodo, tem večji kolobar povzroči njegov padec na površju. Čim pogumejše boste nastopali, tem več uspehov boste imeli.

Državni zbor.

Zveza med slovanskimi in nemškimi liberalci.

Nekaj dni po razpravi o graji, katera naj se izreče Steinu radi psovke na dr. Šušteršiča, je pisal glavni židovski list »Neue Freie Presse«: »S svojimi besedami, s katerimi je skušal dr. Kramar pokopati dr. Šušteršiča, se je dr. Kramar sam pokopal«. Ko se snideta dan pozneje v zbornici dr. Kramar in dr. Schalk, pristaš prusovske stranke, stopi dr. Schalk k dr. Kramaru ter mu izrazi svoje obžalovanje radi tega napada.

Tudi to dejstvo spričuje skupno postopanje vseh protikršćanskih strank, proti krščanskim poslancem v državnem zboru.

Na prid našemu hmeljarstvu.

Dne 8. majnika t. l. se je zbralo velikansko odposlanstvo v državni zbornici, da stopi k trem ministrom, naj branijo avstrijsko hmeljarstvo pri sklepanju novih kupčijskih pogodb. Dozdaj se je avstrijski hmelj prodajal večinoma na Nemško, ker je carina za uvoz bila primeroma nizka. Čuje se pa, da namerava Nemčija občutljivo povišati carino na avstrijski hmelj. To bi bil za naše hmeljarje hud udarec. Ob enem smejo Američani in Rusi svoj hmelj uvažati na Avstrijsko, ker je carina za američanski in ruski hmelj

izpodkopano in izjedeno, — morje vzdignjeno — narastlo — strašen prizor! — Različne stvari leže po obali, katere je vrglo umazano in razburkano morje na obrežje — in jih še meče. Tu je star velik slamnik, tu strgana obušala, tam morske rože, tu zopet školjke, raznobarvne cunjice, metle, palice, ščeti in drugo.

Žalosten pogled na ribiške čolne, a še žalostnejši na domači parnik, ki se guglje oddaljen od obali. Rad bi si že odložil tovor, a pričakuje mirnejšega morja.

Strmé sem gledal potnike, izstopivše iz ladije, ki se je šele ob 8. uri usidrala k obali. Potniki vsi prepadeni in slabotni stopajo boječe po lesenem mostičku na suho. Slednjič prinesejo tudi nezavestno kmetko ženico na nošalih na prosto. — Sišal in poslušal sem, kako je revica — prišedša k zavesti, hvalila in molila Boga: »Hvala ti, Bog, da si me rešil nesrečne smrti!«. Usmilila se mi je.

Skakljanje malih bosonogih otrok ob obrežju, iskajočih ličnobarvnih školjk, tvorilo je milejšo podobo razdrite obali in žalostno pogledajočega revnega ljudstva, ki je glasno vpilo: »Današnja noč je bila strašna! Kak je bil vihar in kako je metalo morje visoko valove!«. Stare zagorele ženske pristavljale so v jednomer trkajoč se z roko na prsi: »Moj

pri uvažanju na avstrijska tla nizka; nasproti pa se ne more avstrijski hmelj uvažati v Rusijo in v Ameriko, ker je carina pri uvažanju silno visoka. Da se toraj pri sklepanju prihodnjih kupčijskih pogodb ta stvar reši ugodno za avstrijske hmeljarje, se je vršilo pred nekaterimi tedni zborovanje hmeljarjev v Začu na Češkem; 8. majnika pa so poslali češki hmeljarji svoje odposlance k trgovinskemu in poljedelskemu ministru in k ministru predsedniku. Pridružilo se je tudi mnogo državnih poslancev. Iz Štajerske ni bilo sicer nobenega hmeljarskega odposlanca; a zastopali so štajerske hmeljarje pri odposlanstvu državni poslanci štajerski vitez Berks, Žičkar in baron Hackelberg. Ministri so obljubili, da se hočejo ozirati na izražene želje hmeljarjev in zastopati njihove koristi.

Proračun za l. 1900.

Vsaki občinski odbor mora napraviti pravočasno za prihodnje leto proračun za občino. Tudi država bi ga morala napraviti, ako bi v njej vladale redne razmere. Da se smejo davki pobirati za prvo polovico tekečega leta 1901, to dovoljenje si je dala vlada na podlagi § 14 že koncem preteklega leta. Pričakovati je bilo, da, kadar se povrne mir v zbornico poslancev, se bo pravočasno moglo obravnavati o proračunu za l. 1901, da se dovoli vladi od strani zbornice pravica, pobirati davke v drugi polovici tega leta. Ker je pa to zdaj nemogoče, skleniti to razpravo v državnem proračunu pravočasno, je vlada predložila zbornici načrt postav, s katerim se njej dovoli, tudi v mesecih od julija do konca decembra t. l. pobirati davke. Radovedni smo, se li bo vsaj ta zadeva mogla razpravljati pravočasno.

Žganjarina.

Že pred nekaterimi tedni je naznanil »Slov. Gospodar«, da se ima vpeljati novo obdačenje za žganje. Deželne priklade na žganje odpadejo, a državni davek se nekoliko zviša. Vsled tega dobi država okoli 19 milijonov kron novih dohodkov ki se bodo pa razdelili med posamezne dežele. Mogoče, da se ta postava reši te dni.

Uravnava Mislinje.

Veliko milijonov goldinarjev hoče potrošiti vlada, da se zidajo nove železnice in uravnajo reke v svojem divjem toku. Te priloznosti ne smejo opustiti slovenski državni poslanci, da zahtevajo, naj se tudi za naše dežele stori kaj v tem obziru. Zato je vložil poslanec Žičkar že pred dalje časom predlog, da se uravnava mejna reka med Hrvaško

Bog, moj Bog, kako hudo vreme je bilo po noči!

Ves prizor je bil strašen — grozovit! — Stari in izkušeni možje — posebno ribiči — trdili so, da ne pomnijo več desetletij tako hudega viharja, tem manj pa še — po noči!

V istini! — Tudi jaz sem si ga zapomnil globoko v srce.

Da, celo tisti čas, ko sem zapuščal usodni in nesrečni kraj, bližajoč se krasnemu morskemu mestu po štiri uri dolgi poti, dejal sem: »Nikdar te ne zabim, rajski kraj, a ne zabim tudi tebe, usodepolna in strašna noč!«

Smešničar.

Iz stare šole: Sodnik: Oče, podpišite tukaj svoje ime. Kmet, ki nikdar ni obiskoval šole, se nekoliko pomislija, potem pa reče: Gospod, ko sem jaz v šolo hodil, se še nismo učili pisati.

Pošten zaslužek. Zrel ptiček je stal pred sodnijo ter mu je naznanil sodnik nazadnje, da pride na dve leti v luknjo. »Prav«, zaupije nek poslušalec, to si je v redu zaslužil, druga pa še svoje žive dni — ničesar.

in Štajersko: Sotla, v seji 10. maja pa je predlagal uravnavo Mislinje v Slovenjegrajskem okraju.

Slovenski poštni pečati.

Okrajni odbor Sevniki je vložil po poslancu Žičkarju sledečo prošnjo, katera se je v stenografičnem zapisniku po zahtevi istega poslanca ponatisnila dobesedno in se glasi:

Visoka zbornica državnih poslancev! Okrajni zastop Sevniki (Lichtenwald) je v plenarni seji dne 13. decembra 1896 glasom zapisnika od tega dne št. 284 sklenil, da se naroči okrajnemu odboru, naj izprosi pri dotičnih ministerstvih, da bojo pri vseh javnih državnih uradih v Sevnici grbi in pečati imeli razun nemškega tudi slovenski napis, ker je velika večina prebivalstva samo slovenskega jezika zmožna. — Okrajni odbor je vsled tega sklepa vložil prošnje pri zadevnih ministerstvih. Justično in finančno ministerstvo je vstreglo tem prošnjam. Trgovinsko ministerstvo pa, pri katerem je okrajni odbor s prošnjo z dne 1. januarja 1899, št. 3., zahteval, naj dovoli in zavkaže, da se napravi pri poštnem in brzojavnem uradu v Sevnici dvojezični uradni pečat to je z nemškim in slovenskim napisom, ni ničesar ukrenilo na to prošnjo in akoravno se je ta prošnja z vlogo dne 23. januarja 1900, št. 24, ponovila, še do danes ni nobenega odgovora. — Okrajni odbor tedaj nima drugega pota, kakor obrniti se na visoko zbornico državnih poslancev v zadevi navedene prošnje. — Zahtevanje, da se napravi pri poštnem in brzojavnem uradu v Sevnici uradni pečat z nemškim in slovenskim napisom, je gotovo opravičeno. — Krajna občina Sevnica ima po zadnjem ljudskem štetju 2466 prebivalcev, od teh je 85 nemške, vsi drugi so slovenske narodnosti, in velika večina je samo slovenskega jezika zmožna. Po ustavnem zakonu ima ta večina pravico, vsako potrjenje državnega urada v svojem jeziku zahtevati, tedaj tudi uradni pečat. Tak dvojezični pečat je pa tudi praktična potreba, že zavolj tega, ker se imenuje kraj Sevnica čisto drugače v nemškem jeziku, namreč »Lichtenwald« in je več krajev tega imena, tako na Koroškem, Avstrijskem in Štajerskem in zgodilo se je že večkrat, da je pismo, ki bi imelo v Sevnico priti, dolgo romalo po drugih krajih. Sicer pa se je potreba dvojezičnih pečatov pri takih poštah, kjer je prebivalstvo dvojne narodnosti, v principu že priznala in imajo vsi taki kraji na Kranjskem in Štajerskem na primer v bližini Brežice (Rann), Planina (Montpreis), Mokronog (Nassenfuss), Vojnik (Hohenegg) i. dr. dvojezične pečate. Le tukaj se temu opravičenemu zahtevanju ne vsteže. — Okrajni odbor prosi toraj visoko državno zbornico, naj to petico trgovinskemu ministerstvu s pozivom izročiti blagovoli, da napravo dvojezičnega uradnega pečata pri poštnem in brzojavnem uradu v Sevnici dovoli in zavkaže. — Okrajni odbor v Sevnici, dne 24. marca 1901.

To prošnjo smo objavili v »Slov. Gospod.«, da po njenem vzorcu tudi druge občine, ki še nimajo slovenskih poštних pečatov, postavijo slične prošnje in po svojih poslancih zahtevajo slovenske napise na svojih poštah.

Nujni predlogi zastran nesreč po ognju, povodnji ali vremenskih neizgodah so se obravnavali v seji dne 13. majnika. Med drugimi je šlo za podporo pogorelcem na Blanici. To priliko je porabil poslanec Žičkar, da je govoril v zbornici o nekaterih splošnih vzrokih, radi kateri propada naš kmet in se nahaja obče v veliki bedi. Govor objavi »Slov. Gospodar« v prihodnji številki. Predlog za podporo se je sprejel.

Politični ogled.

Prestolonasledniku Francu Ferdinandu prihajajo zaradi njegovih odločnih besed, s katerimi je obsodil vsenemško pr-

sasko gibanje v Avstriji ne samo kot protiversko, ampak tudi kot proti-avstrijsko, od premnogih strani navdušene udanostne izjave. Papežev nuncij, to je papežev zastopnik na Dunaju je dobil nalogo, naj o primerni priliki, ki se mu ponudi, na zaupen način izreče nadvojvodi papeževu veselje in zahvalo na tem nedvoumnem, srčnem in resnično katoliškem činu.

Deželni zbor istrski je, kakor smo že poročali, zopet prestavljen v Poreč, čeprav je vladi znano, da tamkaj življenje za slovanske poslance ni varno. Slovanski poslanci se vsled tega ne bodo udeleževali zborovanj istrskega deželnega zbora.

Vodstvo avstrijskih socijaldemokratov si je v laseh. Državni poslanec Daszynski nastopa preveč samostalno in samovoljno. Tega pa posebno ne more trpeti dunajski socijaldemokratski voditelj žid dr. Adler, ki bi tudi rad neomejeno zapovedoval v stranki.

Rusinske zahteve. Gališki listi poročajo o neki seji mladorusinskega izvrševalnega odbora, pri kateri se je sklenilo naročiti opozicijskim rusinskim poslancem, da odločneje zastopajo sledeče zahteve rusinskega naroda: upravna delitev Galicije v poljsko in rusinsko, zakonita ureditev jezikovnega vprašanja, ustanovitev rusinskega v rusinskem delu Galicije in odstranitev doseďanjega gospodarstva poljske zlahte. Objednem se naroča poslancem, naj odreko dotlej, da se ne izpolnijo vse te zahteve, vsako podporo vladi, ki je Poljakom prijazni, in naj glasujejo tudi proti državnim potrebam. Rusini trpijo tako pod Poljaki, kakor mi štajerski Slovenci pod Nemci. Zato so naši programi enaki.

Rumunski in grški kralj se snideta te dni v Opatiji. Pravijo, da ta sestanek ni slučajen, ampak ima političen značaj. Prijazne razmere med Rumunijo in Grško se bodo še bolj utrdile in se zasnova se odločnejši odpor proti politiki Bolgarov, ki bi radi svojo moč na Balkanu razširili.

Vojska na Kitajskem. Iz Kitajskega v zadnjem času ni nobenih zanimivih poročil, le to se čuje, da namerava grof Walderssee v kratkem odpotovati nazaj na Nemško. Pooblaščenec kitajskega dvora je zastopnikom velevalosti prijavil, da namerava kitajska vlada odpreti svetovni trgovini in prometu ne le Mandžurijo, marveč tudi vse kitajske pokrajine, kar je baje zadovoljilo velevalosti v toliko, da prenehajo sovražnosti. Ta obljuba Kitajske pa je najbrže le pretveza v namen, da se iznebi neprijetnih jej tujih gostov, a potem bode zopet vse pri starem.

Dopisi.

Sv. Ilj v Slov. gor. (Tukajšnji mladeniči — toženi.) Že precej časa je minulo, odkar so se začeli po vzgledu drugih, tudi tukajšnji mladeniči bojevati po geslu »vse za vero, dom, cesarja«. V obilnem številu pristopili so k tukajšnjemu bralnemu društvu, kateremu so nekateri tudi odborniki, začeli so si naročevati razne podučne časopise posebno pa so si izvolili »Slov. Gospodarja« za njih vodilno zvezdo, ker nam ta list poroča razne novice naše domovine in je pisan v krščanskem narodnem duhu. In tako je prav. Dragi mladeniči! Že nad 70 iztiskov »Slov. Gosp.« prihaja k nam k mejašu Slov. goric, pridobimo si še vsak vsaj enega in nas bo že 150 naročnikov. Premisli pač naj vsaki izmed nas, koliko smo že nazadovali od časa naših šolskih let, koliko so odstopili naši stariši in njih pradedi tujcem in kako sedaj oni vzdihujejo »oj pred 40—50 leti bilo je vse boljše, bila je složnost.« In vprašam vas: ali naj tudi mi enkrat našim potomcem tožimo v takšnem smislu? Ne in zopet ne! Čas je še, da stopimo vsi pod eno zastavo, da se držimo vsi enega gesla in to je složnost, zakaj v složnosti je moč.

Pred nekaj tedni omazala se je v frankfurtarskih barvah na tukajšnji »Schulvereins-Schule« se bliščeča tabla z napisom »Deutsche Volksschule«; zraven je bil baje napisan list, da tukajšnji mladeniči ne trpijo pruskih barv v svoji domovini in zato so omenjeno tablo omazali. Na ta list se je vložila tožba proti trem dozdevnim »Radlirarjem« in zaslišane so bile pri prvi preiskavi že tudi štiri priče, med njimi »na iz znane troperesne družbe, druga je bil Gemeinde-Diener, tretja neka nemška natakariča in četrta naša gospodična Lorber. Stvar pa še ni končana in poklicanih bode še baje štiri ali pet novih zatožencev, ki so na sumu, da so pri omazanju omenjene table bili navzoči. Ako mi slavno uredništvo blagovoli, naznanil bodem izid te, proti našim mladeničem vložene tožbe in upam, da bode vse bralce »Slov. Gosp.« veselilo slišati, da je zmegala pravica. Sin Slave.

Od slovensko-nemške meje. (Poziv slovenskim mladeničem.) Bliža se god slovenskih mladeničev, svetih bratov Cirila in Metoda. Naša dolžnost je, da ta dan slovesno obhajamo. Po mnogih slovenskih gorah in gričih bodo goreli kresovi slovanskima apostoloma v čast.

Pa še na drug način lahko proslavimo slavna solunska brata. Slovenci imamo v Ljubljani dično šolsko druščbo, katera nosi ime teh dveh slavnih apostolov. Ona skrbi za narodno-šolsko vzgojo slovenskih otrok ob mejah. Zadnji čas jej gre precej slabo v gmotnem oziru. Pozivljam vas torej, dragi mi bratje rojaki, posebno mili mi tovariši mladeniči, začnimo veliko gibanje za nabiranje doneskov za druščbo sv. Cirila in Metoda. Pri nas ob meji že pridno nabiramo.

Torej rojaki! Na delo domoljubno! Tekmujmo med seboj, katera župnija na Slov. Štajerju bode nabrala najlepšo svoto domovini slovenski na altar! Do godu sv. Cirila in Metoda nabirajmo. Pri vsaki veselici in ženitovanju glejmo, da pride tudi v druščbino blagajno nekaj. Do 5. julija pošljimo potem vse nabrane denarje družinemu vodstvu v Ljubljano, a poročilo o nabranem znesku tudi našemu »Gospod.« Mislim, da bode uredništvo »Gospod.« drage volje naznanjalo te darove. Videlo se bode potem, kje je narodna požrtvovalnost in navdušenost največja in spoznalo se bode tudi, katera župnija na Slovenskem Štajerju si bode zaslužila največjo častno kolajno v tem oziru. Torej še enkrat, moško začnimo tovariši dejansko delovanje, da ne bodo ostale moje besede samo na papirju. Ako bode na ta način podpirali mili in teptani naš narod slovenski, zaslužili si bode nevenljive laborike za rešitev naših vzvišenih ciljev. Otmimo torej, kaj se še oteti da! Še na mnogih krajih ob jezikovni meji bi bilo nujno potrebno postaviti slovenske šole, pa naši druščbi nedostaje — denarja. Na delo torej rojaki — somišljeniki. Branislav.

Iz Slov. goric. (Imenitnost sadjereje.) Lanskega leta je sadno drevje posebno obilno obrodilo. Več let ni bilo niti približno takega blagoslova! Ljudje so se bali, da ne bodo za sadje celo nič skupili. Prišlo je drugače. Ljudje so napravili velike množine pijače; napravilo se je jabolčnika, da je posode zmanjkalo; posušilo se je mnogo sadja, pa še dosti poprodalo. Lansko leto je moralo vsakega posestnika sadnega drevja prepričati, da se spleča sadno drevje saditi in vzgajati, da se pokrijejo stroški, da pa trud tudi vrže dobiček! Ko bi bili naši ljudje pri prodaji bolje organizirani, previdnejši, bi bili oni dobili za sadje dosti več, prekupci in špekulanti, ki so kilo sadja plačevali po krajcarji, pa dosti menje.

Sadjereja se mora pri nas razširiti in povzdigniti, to bodi v bodoče naša skrb! Meseca aprila t. l. je potovalni učitelj gosp. Bele vsled posredovanja okrajnega zastopa v občini sv. Andraž v Slov. goric. več dni praktično podučeval sadjerejo. Pametni gospodarji so ga z veseljem sprejeli, poklicali so ga v svoje sadonosnike, obiskali so ž njim

tudi druge; povsod so bili na napake, pri zasajevanju in vzgojevanju drevja opozorjeni, podučeni, kako se napake odpravijo in v bodoče zabranijo. Prepričali se smo, da je tak poduk za nas pripraven, da se mora vsako leto vršiti! Zakaj pa tudi ne, ker posestnike nič ne stane?

Občina ali bralno društvo prosi za potovalnega učitelja pri c. kr. kmetijski druščbi, to zadostuje; ta ga pošlje vsaki čas rada in brezplačno. Ker prošnje na kmetijsko druščbo društvene odbore, občinska predstojništva stanejo le malo truda, je pričakovati, da se bode od obeh skrbelo, da bodo potovalni učitelji v bodoče večkrat k nam prihajali! Tok časa zahteva, da ima gospodar več dohodke; da se dosežejo večji dohodki, treba je naše gospodarstvo zboljšati!

Sv. Jurij v Slov. gor. — Da sta preč. gosp. Anton Šijanec in gospod Matevž Rajšp bila že pred nekaj časom za tukajšnja častna uda imenovana, to se je dne 7. maja t. l. z izročenjem dveh diplomov dejansko izvršilo.

Diploma obsegata sledeče napise: I. Povodom Vašega željno pričakovanega imenovanja župnikom fare Sv. Jurja v Slov. goricah imenuje Vas visokočastiti gospod Anton Šijanec podpisani občinski zastop zaradi mnogoletnih zaslug kot 20letni tukajšnji ljudomil duhovnik in blag kateket svojim častnim članom. — II. Podpisani občinski zastop imenuje Vas, prečastiti gospod nadučitelj Matevž Rajšp zaradi 36letnega vspešnega učiteljevanja in kot večletnega tajnika v znak hvaležnosti svojim častnim članom. Občinski urad pri Sv. Jurji v Slov. gor., dne 14. marca 1901.

Med izročenjem teh od celega odbora podpisanih diplomov je gospod župan I. Kraner blizo tako-le govoril: Danes mi je dana častna naloga, odlikovati dva najzaslužnejša gospoda, to sta naš novi gospod župnik Anton Šijanec in gospod nadučitelj Matevž Rajšp.

Ne bom našteval obilih zaslug, ki jih imata ta dva odlikovanca za našo mladino in ljudstvo sploh, za tukajšno občino pa še posebej, saj so itak vsakemu izmed nas znane.

Šentjurski občinski zastop storil je torej napram tema velezaslužnima gospodoma le svojo dolžnost, skazati se s tem činom hvaležnim za njiju občekoristno delovanje med nami. Pristavljam le še ponižno prošnjo, da nam oba ostaneta blage volje še tudi v prihodnje naklonjena, da nas kot glavna stebra ljudske omike v našem zakotnem kraju blagovolita podpirati z dobrim svetom in sodelovanjem pri reševanju težkih gospodarskih in političnih vprašanj. K temu pomozi ljubi Bog!

Dunaj. (Poslanec Berks) je s tovariši stavil do železniškega ministra zaradi železnice Celje-Velenje naslednjo interpelacijo: Leta 1891 prometu izročena železnica Celje-Velenje se je zgradila z visokimi prispevki okrajev in interesentov kot štajerska deželna železnica. Zgradbo je oddal štajerski deželni odbor tvrdki Lapp in Klemenševic za visoko svoto 2,702.703 gld. 48 kr., torej 70.000 gld. za kilometer. Nasproti temu pa se je zavezala imenovana tvrdka, da jamči za železnico 114.000 gld. dohodkov, s katero svoto se lahko za zgoraj omenjeni kapital plačujejo obresti in se dolg amortizira. Zajedno je sklenil deželni odbor štajerski z južno železnico pogodbo, po kateri plačuje dežela južni železnici za izvajanje prometa letno vsaj 74.000 gld. Določbe o voznjem redu in o voznjih cenah je prepustila dežela južni železnici.

Železnica Celje-Velenje veže vsled polne zgradbe proge Velenje-Zeltweg južno železnico z državno železnico. Vsled tega bi lahko odvajala promet z južne železnice na državno železnico, in južni železnici je do tega, da ta železnica ne prospeva, za to pa ji določa neprimeren voznji red, ji daje malo število vlakov in nastavlja visoke cene. Nasproti pa ima gospod Lapp pravico ugovarjati